

Sygn. akt VI Gz 323/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Borucki**

SSO Renata Bober (spr.)

SSO Barbara Frankowska

Protokolant: asyst. sędziego Agnieszka Wasilewska - Kardys

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku: **Spółdzielni (...) w P.**

przeciwko małżonce dłużnika: **J. C.**

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek zażalenia małżonki dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Przemyślu Wydziału V Gospodarczy z dnia 15 września 2003 r., sygn. akt V GCo 32/03

postanawia:

1. **zmienić** zaskarżone postanowienie w ten sposób, że **oddala wniosek**,
2. **zasądzić** od wierzyciela Spółdzielni (...) w P. na rzecz małżonki dłużnika J. C. kwotę **30 zł. (trzydzieści złotych)** tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15.09.2003 r. Sąd Rejonowy w Przemyślu, Wydział V Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 14.10.1998 r., sygn. akt V Ng 540/99 oraz prawomocnemu wyrokowi zaocznemu z dnia 12.05.1999 r. V GC 112/99 przeciwko małżonce dłużnika z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku wspólnego małżonków.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, iż A. C. stał się dłużnikiem wierzyciela na mocy nakazu zapłaty z dnia 14.10.1998 r., sygn. akt V Ng 540/99 oraz wyroku zaocznego z dnia 12.05.1999 r. V GC 112/99.

W dacie 27.11.1998 r. małżonkowie wyłączyli aktem notarialnym wspólność majątkową. Uczestnicy nie wykazali, aby przed zawarciem umowy informowali o tym wierzyciela.

W dacie 15.06.2000 r. orzeczono między małżonkami separację.

Sąd Rejonowy wskazał, że separacja została orzeczona po powstaniu zobowiązań objętych tytułami egzekucyjnymi i nie ma wpływu na odpowiedzialność małżonków.

Powyższe postanowienie zaskarżyła zażaleniem małżonka dłużnika wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Skarżąca podniosła, iż o postanowieniu dowiedziała się w dniu 8.10.2013 r., kiedy to otrzymała zawiadomienie o wszczęciu egzekucji.

Dalej powołała się na umowne wyłączenie wspólności majątkowej oraz orzeczenie separacji jako przesłanki uniemożliwiającej nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika podnosząc, że zarówno w dacie wyrokowania jak i nadania klauzuli wykonalności winna istnieć ustawowa wspólność majątkowa.

Dalej podniosła, że Sąd nie wysłuchał małżonki dłużnika, wysyłając zawiadomienie o posiedzeniu na adres, który nie był adresem jej zamieszkania.

W odpowiedzi na zażalenie wierzyciel wniósł o odrzucenie zażalenia ewentualnie o jego oddalenie i obciążenie małżonki dłużnika kosztami postępowania.

Wierzyciel argumentował, że zażalenie jest spóźnione, jak że małżonka dłużnika wiedziała o postanowieniu już w dacie jego wydania na jawnym posiedzeniu, na którym była obecna i przesłuchiwana. Jednocześnie małżonka dłużnika nie wniosła o przywrócenie terminu.

Wierzyciel zaprzeczył też, aby był zawiadamiany o fakcie wyłączenia wspólności majątkowej lub separacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie znalazł zastosowanie art. 787 kpc w brzmieniu przed dniem 20.01.2005 r. tj. sprzed daty nowelizacji ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691), z uwagi na brzmienie przepisu przejściowego ustawy nowelizującej, a to art. 5 ust. 6, stosownie do którego, jeżeli roszczenie powstało przed wejściem w życie ustawy, egzekucję prowadzi się według przepisów dotychczasowych, /taki też pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 17.05.2007 r. III CZP 44/07/.

Stosownie o art. 787 § 1 kpc w brzmieniu sprzed dnia 20.01.2005 r., tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, Sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jednak jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową. Przed nadaniem klauzuli wykonalności Sąd wysłucha małżonka dłużnika.

Powyższy przepis jest uzupełnieniem art. 41 § 1 krio w brzmieniu sprzed dnia 20 stycznia 2005 r. , który wyrażał zasadę, iż majątek wspólny małżonków służy zaspokojeniu wierzyciela także wtedy, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. W chwili zaś powstania wierzytelności małżonkowie pozostawali we wspólności majątkowej.

Zasadnym okazał się zarzut małżonki dłużnika oparty na fakcie orzeczenia separacji.

W przedmiotowej sprawie separację orzeczono postanowieniem z dnia 15.06.2000 r., postanowienie zaś w przedmiocie wydania klauzuli wykonalności wydano w dniu 15.09.2003 r.

Sąd Okręgowy miał na uwadze ugruntowany w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym jedną z przesłanek nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w trybie art. 787 k.p.c. jest istnienie wspólności majątkowej małżonków zarówno w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika. Jeżeli w wymienionych datach małżeńska wspólność majątkowa już nie istnieje, to przepis art. 787 k.p.c. nie ma w ogóle zastosowania /postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 października 2012 r. III CRN 127/74, postanowienie SN z dnia 8.06.1967 r. I CZ 18/67/.

Wskazać należy, że konsekwencje orzeczenia separacji w dacie sprzed 20.01.2005 r. regulował przepis art. 61⁵ krio zgodnie z którym orzeczenie separacji powoduje powstanie między małżonkami rozdzielnosci majątkowej. Obecnie kwestia ta jest uregulowana tak samo brzmiącym przepisem art. 54 § 1 krio.

Ustrój wprowadzony przez przepis art. 61⁵ krio (obecnie art. 54 § 1 krio) ma charakter przymusowy i jest skuteczny erga omnes.

Mając na uwadze, że w przedmiotowej sprawie małżonkowie wcześniej umownie wyłączyli wspólność ustawową, to istotnym jest zaznaczenie, że orzeczenie separacji wyłącza wcześniejszy ustrój wspólności ustawowej lub umownej. Gdy przed orzeczeniem separacji małżonkowie pozostawali w umownym ustroju rozdzielnosci majątkowej, również w takim przypadku wprowadza nowy ustrój majątkowy, który staje się odtąd ustrojem niedopuszczającym zmiany, skutecznym erga omnes i znajdującym swe źródło w ustawie. (por.: Anna Sylwestrzak Komentarz do art.54 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

W świetle powyższego w ocenie Sądu Okręgowego zniesienie wspólności ustawowej orzeczeniem Sądu, co nie zawsze dotyczy wyłączenia umownego, nawet jeżeli nastąpiło ono po powstaniu wierzytelności jest skuteczne wobec wierzyciela.

W konsekwencji jako że zasadniczy skutek orzeczenia separacji to powstanie między małżonkami rozdzielnosci majątkowej, to w przypadku orzeczenia separacji wyłączona jest możliwość nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi w trybie art. 787 k.p.c. (podobnie też.: Marcin Białecki Komentarz do art.61(4) Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

Błędnym było zatem stanowisko Sądu Rejonowego, iż skoro orzeczono separację, a tym samym zniesiono orzeczeniem Sądu wspólność majątkową, po dacie powstania zobowiązania, to jej ustanie nie ma wpływu na możliwość zaspokojenia wierzyciela. Przeciwnie z powyższego wynika, iż odpada możliwość poszukiwania zaspokojenia z majątku wspólnego.

Niezasadnym był natomiast zarzut zażalenia niewysłuchania małżonki dłużnika, gdyż jak to wynika z akt sprawy małżonka była obecna na posiedzeniu poprzedzającym wydanie postanowienia na którym została też wysłuchana.

Niezasadnym był wniosek wierzyciela w przedmiocie odrzucenia zażalenia jako, że termin do wniesienia zażalenia przez małżonka dłużnika na postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko temu małżonkowi określa przepis art. 795 § 2 k.p.c. /III CZP 60/93 uchwała SN 1993-05-13OSNC 1993/12/223/.Stosownie natomiast do powołanego przepisu termin do wniesienia zażalenia biegnie dla wierzyciela od daty wydania mu tytułu wykonawczego lub postanowienia odmownego, dla dłużnika - od daty doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Jak to wynika z informacji komornika, dłużniczka została zawiadomiona o wszczęciu egzekucji w dniu 8.10.2013 r. stąd zażalenie z dnia 15.10.2013 r. zostało wniesione w terminie.

Mając na uwadze powyższe Sąd w oparciu o przepisy art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc orzekł jak w pkt I sentencji postanowienia zmieniając zaskarżone postanowienie i oddalając wniosek.

W przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 kpc.